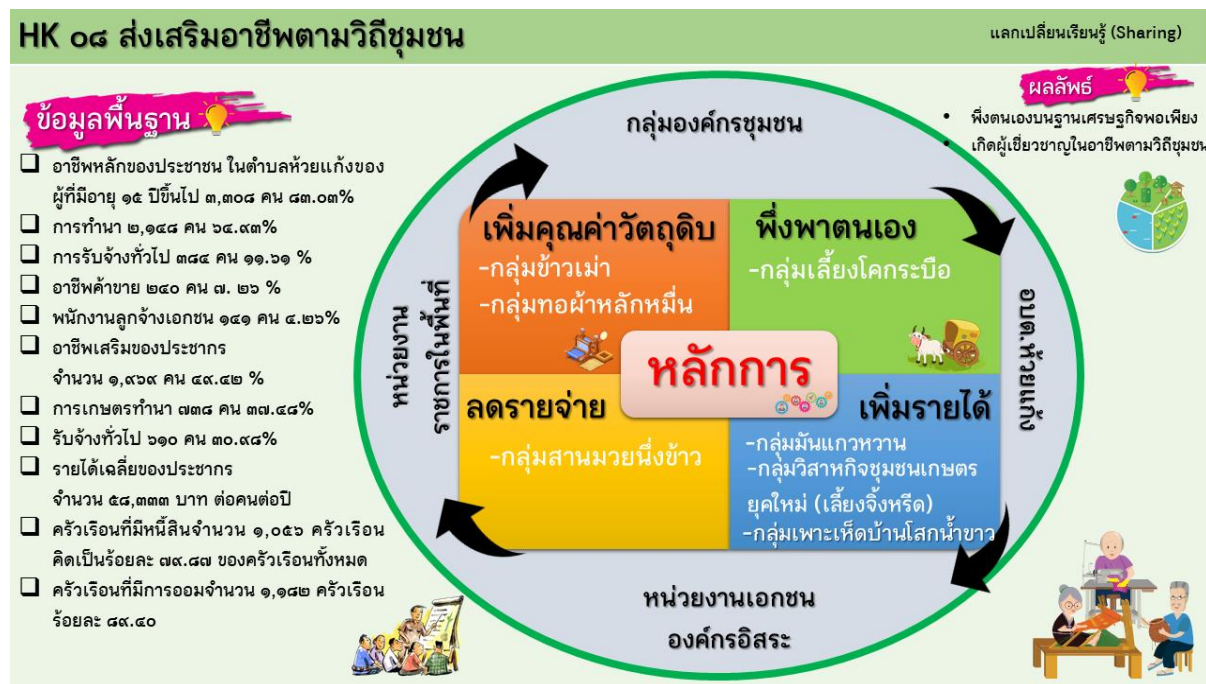

วิชาที่ HK๐๘ การส่งเสริมอาชีพตามวิถีชุมชน ประกอบด้วย ๗ แหล่ง

- ๑.กลุ่มเลี้ยงโคกระบือ บ้านห้วยแก้ง
- ๒.กลุ่มสานมวนึ่งข้าวกลุ่มสัมมาชีพ บ้านห้วยแก้ง
- ๓.กลุ่มทอผ้าหลักหมื่น
- ๔.กลุ่มข้าวเม่า
- ๕.กลุ่มมันแกวหวาน สุขสำราญ
- ๖.กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรยุคใหม่ (เลี้ยงจิ้งหรีด)
๗. กลุ่มเพาะเห็ดบ้านโสภณน้ำขาว

แผนภาพวิชา การส่งเสริมอาชีพตามวิถีชุมชน

๑.หลักการ

ชุมชนเกษตรกรรมที่มุ่งเน้นการผลิตเพื่อการขายเป็นหลักก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น ภาวะหนี้สินเริ่มเกิดขึ้น วงจรการหมุนเงินเพื่อการใช้หนี้ เริ่มแคบลงมาเนื่องจากภาวะการเงินที่ฝืดเคือง การคิดเพื่อหวนคืนสู่ความอยู่ดี มีสุข เกิดขึ้น ด้วยภาวะสังคมที่ซับซ้อน ไร้ซึ่งหลักยึดในการดำรงชีพ เป็นช่วงเวลาเดียวกันกับที่หลักคิดเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้รับการยอมรับว่า เป็นแนวทางหนึ่ง เพื่อการฟื้นคืนสู่การอยู่ดี มีสุขของผู้คน กระนั้นเองในพื้นที่ตำบลห้วยแก้ง ก็ได้มีกลุ่มคนที่มีแนวคิดในการพึ่งตนเองอยู่ก่อนแล้ว ได้นำเอาองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรมาปรับใช้ในแปลง ซึ่งเป็นรูปแบบของสวนเกษตรผสมผสาน มีการปลูกพืชหลังฤดูทำนา เช่น มันแกวหวาน และมีการเลี้ยงสัตว์โดยใช้น้ำหมักเป็นอาหาร และนำมูลสัตว์มาเป็นปุ๋ย สามารถมีรายได้รายวัน รายเดือน รายปี และบำนาญชีวิต การปลูกพืช ๗ ชั้นที่เกื้อกูลระหว่างกัน และเอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีพ ได้แก่ ไม้ยืนต้น ไม้ผล ไม้พุ่มไม้พุ่มเตี้ย ไม้หนาดิน ไม้ไผ่ดิน พืชหัวต่าง ๆ ไม้ผิวน้ำ และไม้เกาะเกี่ยว สามารถเติบโตแบบเกื้อกูลกันได้ ทั้งทางด้านปัจจัยการผลิต การพึ่งพาตนเอง ดิน น้ำ สิ่งสำคัญ ของเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มิใช่เพียงแค่ แนวคิด หลักการ และความพอเพียงของครอบครัวเท่านั้น ที่นี้ตำบลห้วยแก้ง สามารถที่จะขับเคลื่อนไปสู่ชุมชนพอเพียงได้ด้วยการผนวกรวมของแนวคิดและปฏิบัติการ ผสานการสร้างเครือข่ายชุมชน (ใช้แนวคิด การพึ่งพากันในด้านทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ลดภาระด้านหนี้สิน และชุมชนทำการเกษตรที่เอื้อต่อสุขภาวะ) ข้อมูลจากการศึกษาพื้นที่ตำบลห้วยแก้งในประเด็นที่เกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีแนวคิดในการใช้ภูมิปัญญา หรือทุนทางสังคมที่มีอยู่หลากหลายในตำบลมาใช้เพื่อส่งเสริมให้เกิด “ความพอเพียง” ของชุมชน รวมถึงการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้เป็นแนวคิดหลักในการพัฒนาสุขภาวะของคนในตำบลห้วยแก้ง โดยคนใน

ชุมชนได้ให้ความหมายของคำว่า “ตำบลสุขภาวะ” ว่าเป็นความสบาย สุขใจ คนในชุมชนคิดเองได้ แก้ปัญหา และดูแลคนในชุมชนของตนเองได้ ต้องมีหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต รวมถึงต้องมีเครือข่ายรวม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาไปเรื่อยๆ ไม่มีหยุดนิ่ง นอกจากนี้ต้องมีการอนุรักษ์ ประเพณี วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติที่มีอยู่ด้วย การให้ความหมายหรือนิยามของคำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” สำหรับคนในตำบลห้วยแก่งนั้น พบว่ามีการให้ความหมายที่หลากหลายตามแนวคิด และประสบการณ์ ซึ่งสรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงของคนห้วยแก่งนั้น ไม่ได้มองเรื่องเศรษฐกิจหรือการ ประกอบอาชีพแต่เพียงอย่างเดียว แต่การมอง เศรษฐกิจพอเพียงในความหมายของชุมชนห้วยแก่งมีมุมมอง ถึงการมีชีวิตที่พอเพียง เป็นชุมชนที่เอื้ออาทร ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ร่วมเรียนรู้ และเป็น เครือข่ายต่อยอดที่พัฒนาสู่คนรุ่นหลัง โดยให้แนวคิดหลักของ “เศรษฐกิจพอเพียงแบบห้วยแก่ง” ว่าเป็นการ “ทำให้เค้ารู้อยู่ให้เค้าเห็น เป็นตัวอย่างได้” ซึ่งคนในชุมชนห้วยแก่งหลายฝ่ายต่างร่วมคิด ร่วมพัฒนา จน ท้ายสุดเกิดการต่อยอดและพัฒนาเป็นกลุ่มต่างๆ ดังที่ปรากฏในชุมชนตำบลห้วยแก่ง อาทิเช่น กลุ่มมันแกว หวาน สุขสำราญ กลุ่มทอผ้าหลักหมื่น กลุ่มเลี้ยงโคกระบือ บ้านห้วยแก่ง ม.๑ กลุ่มข้าวเม่า กลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนเกษตรยุคใหม่ (เลี้ยงจิ้งหรีด) บ้านห้วยแก่ง ม.๑๓ กลุ่มสานมวนหนึ่งข้าว ห้วยแก่ง ม.๑ เป็นต้น

๒.วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกิดการจัดการภายในกลุ่ม มีการเชื่อมโยงกระบวนการทุน ภายในชุมชนสู่การแก้ไขปัญหา และ พัฒนาชุมชนท้องถิ่น

๒. เพื่อสนับสนุนให้เกิดการถอดบทเรียนสร้างองค์ความรู้ในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน

๓. เพื่อให้เกิดการสนับสนุนแนวคิดการสร้างนวัตกรรมใหม่ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และกองทุนชุมชน การจัดระบบกองทุนชุมชน

๔. เพื่อให้เกิดพัฒนาคุณภาพ ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน

๕. เพื่อให้เกิดการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการตนเองในชุมชน

๓.เนื้อหาการเรียนรู้

๑. ส่งเสริมการนำใช้ทุนและศักยภาพให้เกิดความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มอาชีพตามวิถีชุมชน

๒. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อให้เพิ่มมูลค่าสินค้า และการจัดการตลาด

๔.กิจกรรมการเรียนรู้

วิชาที่ ๔ เศรษฐกิจชุมชน มีแหล่งเรียนรู้เชี่ยวชาญ ๗ แหล่งเรียนรู้ ได้แก่

(๑) กลุ่มเลี้ยงโคกระบือ บ้านห้วยแก่ง หมู่ที่ ๑

(๒) กลุ่มสานมวนหนึ่งข้าว บ้านห้วยแก่ง หมู่ที่ ๑

(๓) กลุ่มทอผ้าหลักหมื่น บ้านคำกาว หมู่ที่ ๔

(๔) กลุ่มข้าวเม่า บ้านปะนางเจิม หมู่ที่ ๗

(๕) กลุ่มมันแกวหวาน บ้านสุขสำราญ หมู่ที่ ๑๑

(๖) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรยุคใหม่ (เลี้ยงจิ้งหรีด) บ้านห้วยแก่ง หมู่ที่ ๑๓

(๗) กลุ่มเพาะเห็ดบ้านโสกน้ำขาว

๕.กลุ่มเป้าหมายผู้มาเรียนรู้

๑. ปลัด

๒. ผู้อำนวยการโรงเรียน

๓. ผู้อำนวยการกองสวัสดิการและสังคม

๔. นักพัฒนาชุมชน

๕. นักวิชาการศึกษา

๖. ครู ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๗. ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชน

๘. ตัวแทนคณะกรรมการหมู่บ้าน

- ๙.ประธานสภาเด็กและเยาวชนตำบล
- ๑๐..ประธานกลุ่มสตรี
- ๑๑.ประธานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
- ๑๒.ประธานกลุ่มอาชีพ
- ๑๓.ประธานกองทุนหมู่บ้าน

แหล่งเรียนรู้ที่ ๑ กลุ่มเลี้ยงโคกระบือ หมู่ ๑ บ้านห้วยแก้ง
สถานที่ บ้านห้วยแก้ง หมู่ที่ ๑ ตำบลห้วยแก้ง อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร

๑.ชื่อวิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	คุณลักษณะของผู้นำ	เบอร์โทร
๑.นายจันทรรักษ์ กองสีมา	ประธาน	ผู้นำขับเคลื่อนปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น	๐๖๕-๑๑๙๓๕๒๔
๒.นายจำนงค์ ชื่นตา	คณะกรรมการ	ผู้นำขับเคลื่อนปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น	๑๙๒-๙๘๔๗๒๘๒
๓.นายคำปน บุญอนันต์	คณะกรรมการ	ผู้นำขับเคลื่อนปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น	๑๙๒-๙๘๔๗๒๘๒

๒.เป้าหมายของการจัดการเรียนรู้

- ๑) เพื่อถ่ายทอดแนวคิด ความรู้ และหลักการกลุ่มเลี้ยงโคกระบือ
- ๒) เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ทำงาน เพื่อให้ผู้มาเรียนรู้นำไปต่อยอดได้

๓.ข้อมูลแหล่งเรียนรู้

แหล่งที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ บ้านห้วยแก้ง หมู่ที่ ๑ ตำบลห้วยแก้ง อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธรบ้านห้วยแก้งหมู่ ๑ ครึ่งเรือนที่อาศัยอยู่จริง ๑๕๓ ครึ่งเรือนประชากรที่อยู่จริงจำนวน ๔๙๐ คน(ตามข้อมูลTCNAP) ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลักร้อยละ๗๑.๙๑ พ.ศ.๒๕๕๕ รัฐบาลได้จัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน(SML) บ้านห้วยแก้งหมู่ที่๑จึงจัดประชุมประชาคม เพื่อให้ชาวบ้านได้เสนอปัญหาและความต้องการ ชาวบ้านต้องการอาชีพเสริมจึงเสนอโครงการเลี้ยงโค -กระบือแม่พันธุ์เพื่อขอรับการสนับสนุนจากโครงการ บ้านห้วยแก้ง ม.๑ในขณะนั้นจัดอยู่ในประเภท S๒ จึงได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท และตั้งคณะกรรมการบริหารงาน จัดซื้อ แม่พันธุ์โค-กระบือได้จำนวน ๑๐ ตัวและทำการจับสลากเพื่อแจกจ่ายให้สมาชิกนำไปเลี้ยง เมื่อโค- กระบือตกลูกตัวแรกและหย่านม(อายุประมาณ๖เดือน)ให้สมาชิกนำแม่พันธุ์คืนให้กับกองทุนพร้อมเงินสมทบอีก ๕๐๐บาท เพื่อเป็นทุนสมทบกองทุนคณะกรรมการนำไปจัดซื้อแม่พันธุ์เพิ่มอีก

การเลี้ยงโค-กระบือแม่พันธุ์ของกลุ่มต้องทำข้อตกลงระหว่างคณะกรรมการกับสมาชิก โดยระบุสีลักษณะรูปพรรณ รูปถ่าย และถ่ายรูปพร้อมกับคณะกรรมการเป็นหลักฐาน จะต้องเลี้ยงโดยครอบครัวของตนเองเท่านั้น ต้องเลี้ยงตามหลักวิชาการที่ กรมปศุสัตว์แนะนำเท่านั้น เช่น ต้องนำมาฉีดวัคซีนตามกำหนดหรือเมื่อแม่พันธุ์มีอาการป่วยต้องแจ้งคณะกรรมการและปฏิบัติตามคำแนะนำของปศุสัตว์อย่างเคร่งครัด หากสมาชิกไม่ดูแล หรือละเลยการดูแลแม่พันธุ์คณะกรรมการมีสิทธิ์เรียกคืนแม่พันธุ์ได้ คณะกรรมการต้องแจ้งล่วงหน้าก่อนเรียกคืน ๓ วัน นอกจากนี้คณะกรรมการจะร่วมกันพิจารณาแม่พันธุ์ให้สามารถตกลูกให้กับสมาชิกอย่างต่อเนื่องหรือไม่ หากตกลูกไม่ดี อายุมาก ก็จะพิจารณาเปลี่ยนแม่พันธุ์ตัวใหม่ให้กับสมาชิก

ปัจจุบันกลุ่มเลี้ยงโค กระบือมีแม่พันธุ์ทั้งหมด ๖๐ ตัวแม่พันธุ์โค จำนวน ๔๕ ตัว กระบือ ๑๕ ตัวเกิดลูกโค กระบือ ให้สมาชิกได้นำไปเลี้ยงเป็นอาชีพเสริมให้ครัวเรือนที่เป็นสมาชิก ๑๗๐ ครัวเรือนในปัจจุบันโดยทุกๆเดือนจะมีการจับสลากเพื่อนำแม่พันธุ์ให้สมาชิกนำไปเลี้ยง

กิจกรรมการดำเนินการ

กลุ่มเลี้ยงโคกระบือบ้านห้วยแก้ง ม.๑ ได้รับงบประมาณจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน(SML) ปี พ.ศ.๒๕๕๕จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาทเป็นทุนเริ่มต้นดำเนินการ คณะกรรมการหมู่บ้านได้ตกลงกันในที่ประชุมให้นำเงินโครงการจัดซื้อโคกระบือแม่พันธุ์เพื่อให้สมาชิกเลี้ยงเป็นอาชีพเสริมในครัวเรือน

๑.จัดตั้งคณะกรรมการโดยคัดเลือกจากชุมชน รับสมัครสมาชิกที่ต้องการเลี้ยงตั้งกติกาลูกเลี้ยง

๒.จัดหาโค-กระบือแม่พันธุ์ให้กับสมาชิกที่ต้องการเลี้ยง ราคาประมาณ ๒๐,๐๐๐ - ๓๐,๐๐๐ ต่อตัว ได้จำนวน ๑๐ ตัว

๓.คณะกรรมการดูแลและติดตามโค กระบือที่สมาชิกลำไปเลี้ยง

๔.เมื่อโค กระบือตกลูกตัวแรกและหย่านมให้สมาชิกลำแม่พันธุ์คืนให้กับกองทุนพร้อมเงินสมทบ อีก ๕๐๐บาท เพื่อเป็นทุนสมทบกองทุนให้คณะกรรมการนำไปจัดซื้อแม่พันธุ์เพิ่มอีก

๕.เมื่อครบกำหนดส่งคืนแม่พันธุ์จะมีการประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกที่ต้องการเลี้ยงมาจับสลาก

๖.คณะกรรมการจะทำสัญญาขึ้นสองฉบับเพื่อเป็นบันทึกข้อตกลงให้ผู้เลี้ยงโค-กระบือแม่พันธุ์ได้ถือปฏิบัติ มีการถ่ายรูป เพื่อเป็นหลักฐาน

ผลการดำเนินงาน

๑.)ด้านสังคม เกิดความร่วมมือในชุมชน ในการทำงานร่วมกันมีการสื่อสารเข้าใจการอยู่ร่วมกัน เกิดความเห็นอกเห็นใจกันในการกลุ่มเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ในการฝึกทักษะการพูด เทคโนโลยี การทำงานเป็นทีม เกิดความอบอุ่นในครอบครัวเพราะไม่ต้องออกไปหางานทำไกลบ้าน

๒.)ด้านเศรษฐกิจชุมชน มีการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชน และเกิดรายได้ให้กับสมาชิกกลุ่ม มีรายได้เพิ่มหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยว

๓.)ด้านสุขภาพลดการสะสมของสารเคมีในร่างกายจากการทำการเกษตร คนในชุมชนได้บริโภคอาหารปลอดภัยปลอดสารพิษ และสุขภาพแข็งแรงจากการใช้ร่างกายในการทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

๔.)ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน การทำการเกษตรอินทรีย์ส่งผลต่อทรัพยากรดิน เนื่องจากการใส่ปุ๋ยคอกและการใช้จุลินทรีย์บำรุงรักษาพืชผัก ทำให้คุณภาพดินมีคุณภาพมากขึ้นและมีความเหมาะสมในการเพาะปลูกขึ้นไปเรื่อย ๆ เช่นเดียวกันกับทรัพยากรน้ำเมื่อไม่ใช้สารเคมีในการเกษตรก็ไม่ทำให้สารเคมีตกค้างในแหล่งน้ำ ตลอดจนมีอากาศที่บริสุทธิ์ ไม่มีกลิ่นเหม็นของยาฆ่าแมลง ดินมีความเหมาะสมในการเพาะปลูกมากขึ้น มูลโค กระบือ เป็นปุ๋ยคอกใช้ปลูกพืชได้เป็นอย่างดีทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี ลดต้นทุน บำรุงดิน

ปัจจัยความสำเร็จ

การที่กลุ่มมีการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องเกิดจากการที่สมาชิกกลุ่มมีความซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา มีกฎกติกาของกลุ่มที่ชัดเจน การบริหารจัดการกลุ่มที่โปร่งใสจนทำให้กลุ่มเกิดความยั่งยืนจนถึงปัจจุบัน

กิจกรรมเด่น

การสนับสนุนการเลี้ยงวัวเพื่อขยายพันธุ์ จัดให้มีการปรับปรุงพันธุ์โค กระบือ ส่งเสริมให้สมาชิกทำแปลงหญ้าส่วนตัวและสำรองฟางอัดก้อนเพื่อลดรายจ่าย และจำหน่ายเพื่อสร้างอาชีพเสริมและเพิ่มรายได้ มีการจัดการกลุ่มที่เข้มแข็ง

๔. ขั้นตอนการเรียนรู้ สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

กิจกรรม	สิ่งที่ทำ	อุปกรณ์
บรรยาย	๑. ที่มาและความเป็นมาการจัดตั้งกลุ่มเลี้ยงโค กระบือแม่พันธุ์ ๒. แนวคิด กระบวนการทำงานการบริหารจัดการระเบียบกติกากลุ่ม	๑. แผ่นพับ ๒. ป้ายไว้นิล ๓. ภาพถ่ายกิจกรรม ป้ายโครงสร้างคณะทำงานแหล่ง ๔. เครื่องเสียง ไมโครโฟน
การเรียนรู้รูปแบบ	๑. แลกเปลี่ยนเรียนรู้การเลี้ยง โค กระบือ เพื่อขยายพันธุ์ ๒. เรียนรู้ กฎ กติการะเบียบของกลุ่มและสวัสดิการกลุ่ม	๑. แผ่นพับ ๒. ป้ายไว้นิล ๓. ภาพถ่ายกิจกรรม ป้ายโครงสร้างคณะทำงานแหล่ง ๔. เครื่องเสียง ไมโครโฟน
สรุปผลการเรียนรู้	๑) ผลลัพธ์และผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ๒) ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหา ๓) การถาม-ตอบ การเสนอแนะเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด ประสบการณ์ ๔) วิทยากร กล่าวปิด และกล่าวขอบคุณคณะผู้มาเรียนรู้	- สมุดตรวจเยี่ยม

ภาพประกอบแหล่งเรียนรู้ กลุ่มเลี้ยงโคกระบือ บ้านห้วยแก้ง

แหล่งเรียนรู้ที่ ๒ สานมวนหนึ่งข้าว กลุ่มสัมมาชีพบ้านห้วยแก้ง หมู่ที่ ๑
ที่ตั้ง ศาลาประชาคมบ้านห้วยแก้ง ตำบลห้วยแก้ง อำเภอกุดชุม จังหวดยโสธร

๑.ชื่อวิทยากรแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ลักษณะผู้นำ	เบอร์โทรศัพท์
๑.นายจำนงค์ ชื่นตา	ประธาน	ผู้นำขับเคลื่อนปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น	๐๙๒-๔๘๔๗๒๘๒
๒.นายสมเกียรติ โสมานบุตร	กรรมการ	ผู้นำขับเคลื่อนปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น	๐๘๑-๗๒๕๓๘๓๗
๓.นางคำมี โสมานบุตร	กรรมการ	ผู้นำขับเคลื่อนปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น	๐๘๓-๘๑๐๖๘๕๒

๒.วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

- ๑.เพื่อถ่ายทอดแนวคิด ความรู้ และหลักการทำงานของกลุ่มสานมวนหนึ่งข้าว
- ๒.เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ทำงาน เพื่อให้ผู้มาเรียนรู้นำไปต่อยอดได้

๓.ข้อมูลแหล่งเรียนรู้

๑)ข้อมูลทั่วไป บ้านห้วยแก้ง หมู่ ๑ ครั้วเรือน ๑๕๓ ครั้วเรือนประชากรทั้งหมด ๔๙๐ คน ชาย ๒๕๕ คน หญิง ๒๓๕ คน มีอาชีพทำจำนวน ๓๔๕ คน วางงาน จำนวน ๔๕ คน อาชีพหลักคืออาชีพทำนา จำนวน ๒๔๗ คน อาชีพเสริม จำนวน ๔๙ คน ภาระหนี้สินของครัวเรือน จำนวน ๑๑๘ครัวเรือน หนี้สินการทำการเกษตร จำนวน ๙๖ ครัวเรือน การเก็บออมเงิน ไม่มีเงินออม จำนวน ๓๓ ครัวเรือน

กลุ่มสัมมาชีพ สานมวนหนึ่งข้าว แหล่งเรียนรู้ตั้งที่ หมู่ที่๑ บ้านห้วยแก้ง ตำบลห้วยแก้ง อำเภอกุดชุม จังหวดยโสธร เกิดจากการขับเคลื่อนโครงการสัมมาชีพชุมชน กรมพัฒนาชุมชนได้จัดทำโครงการ สัมมาชีพชุมชน ในปี พ.ศ.๒๕๕๙ สัมมาชีพ หมายถึง อาชีพที่ไม่เบียดเบียนตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม และมีรายได้มากกว่ารายจ่าย เป็นความพยายามที่จะปรับจากการทำมาหากิน เป็นทำมาค้าขาย โดยไม่ได้เอากำไรสูงสุดเป็นตัวตั้งหรือเป็นเป้าหมายสุดท้าย และต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมทางสังคม คือ ความสุขของตนและคนทำงาน รวมถึงประโยชน์ของผู้บริโภคและผู้รับบริการเป็นหลักในการดำเนินโครงการในชุมชน ต้องมีการถ่ายทอดทักษะการประกอบอาชีพให้แก่สมาชิกกลุ่ม โดยมีปราชญ์ชุมชน เป็นผู้ให้ความรู้และฝึกอาชีพให้กับสมาชิก ปราชญ์ชุมชน หมายถึง ผู้ที่ประกอบสัมมาชีพจนมีความรู้ความชำนาญในการประกอบเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน พร้อมมีจิตอาสาที่จะถ่ายทอดและขยายผลไปสู่บุคคลอื่น ๆ ในชุมชนปราชญ์ชุมชนจะต้องผ่านการอบรม หลักสูตร “วิทยากรผู้นำสัมมาชีพ” จากศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนบ้านห้วยแก้งหมู่ที่๑เป็นหมู่บ้านเป้าหมายโครงการในปี พ.ศ.๒๕๖๑ ชาวบ้านจึงรวมกันประชาคมเพื่อเข้า โครงการสัมมาชีพชุมชนได้ การสนับสนุนเงินทุนเพื่อจัด ชื่อไม้ไผ่ จัดหาวิทยากรมาอบรมการจักสานไม้ไผ่ จำนวน ๑๘,๐๐๐ บาท ซึ่งในชุมชนมีปราชญ์ซึ่งมีความรู้ในการจักสานทำมวนหนึ่งข้าวเหนียวอยู่แล้วและสามารถถ่ายทอดให้กับสมาชิกในกลุ่มได้แกนทางทองคุณ วงษอนันต์ นางคำปุ่น ไชยสิทธิ์ นางพรวิดี สายสิน นางรัศมี คำนาคุ จากนั้นสมาชิกต่างก็นำความรู้ที่ได้รับกลับไปทำต่ที่บ้านและนำมารวบรวมให้กลุ่มจำหน่ายต่อไป กลุ่มสัมมาชีพบ้านห้วยแก้งมีสมาชิก ๑๕ราย มีเงินทุนกลุ่ม ๑๐๐๐๐ บาทใช้เป็นทุนกลุ่มเพื่อให้สมาชิกกู้ยืมนำไปเป็นทุนในการหาวัสดุไม้ไผ่ มาจักสานเมื่อมีรายได้จากการขายชิ้นงานแล้วก็ส่งคืนกลุ่ม สมาชิกกลุ่มมีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ในครัวเรือน ครัวเรือนละประมาณ ๑,๐๐๐ บาทต่อเดือน ผลที่เกิดจากการรวมกลุ่มส่งผลให้กลุ่มผู้สูงอายุมีงานทำ มีอาชีพเสริม

กิจกรรมการดำเนินการ

- ๑.ประชุมประชาคมเพื่อชี้แจงแนวทาง การเข้าร่วมโครงการ สัมมาชีพชุมชน รับสมัครสมาชิกปัจจุบันมีสมาชิกทั้งสิ้น ๑๕ ราย
- ๒.จัดอบรมการจักสานไม้ไผ่ สานมวนหนึ่งข้าว และผลิตภัณฑ์อื่นๆ
๓. ให้เงินทุนแก่สมาชิกไปจัดซื้ออุปกรณ์ไปทำการจักสาน มวนหนึ่งข้าวเหนียว
- ๔.รวบรวมผลผลิตจากสมาชิกแล้วส่งขาย

ผลการดำเนินงาน

๑.ด้านเศรษฐกิจ สมาชิกกลุ่มมีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ในครัวเรือน ครัวเรือนละประมาณ ๑,๐๐๐ บาท ต่อเดือน และมีตลาดรับซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม

๒.ด้านสังคม มีการถ่ายทอดการสานมวนหนึ่งข้าวเหนียวภายในกลุ่ม สร้างความรัก สามัคคีกันภายในกลุ่ม

๓.ด้านการเมืองการปกครอง สร้างการมีส่วนร่วมในชุมชนร่วมหาทางออกในการแก้ปัญหาการว่างงาน

ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มสามารถดำเนินงานจนประสบความสำเร็จ คือการสานไม้ไผ่เป็นอาชีพเสริม หลังฤดูกาลทำนาที่เพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน เป็นงานที่ทำได้ทุกวัย ทำในครัวเรือน มีผู้นำกลุ่มที่มีทักษะสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกได้ ผู้นำชุมชนที่ต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับคนในหมู่บ้านด้วยการส่งเสริมให้ชาวบ้านมีงานทำ

กิจกรรมเด่น

การรวมกลุ่มเพื่อจักสานไม้ไผ่เพื่อเป็นอาชีพเสริมให้กับสมาชิกกลุ่ม ส่งเสริมการปลูกไม้เพื่อเป็นวัตถุดิบในการจักสาน ถ่ายทอดให้กับสมาชิกในครัวเรือน ลดการติดบ้านของผู้สูงอายุและผู้พิการ

๔. ขั้นตอนการเรียนรู้/สื่อและอุปกรณ์

กิจกรรม	สิ่งที่ต้องทำ	สื่อและอุปกรณ์
บรรยาย	วิทยากรประจำกลุ่มบรรยายที่มา จุดเริ่มต้น แนวคิดการดำเนินงานของแหล่งเรียนรู้ เข้าฐาน -เข้าใจขั้นตอนในสานมวน - เอกสารเรียนรู้ และเยี่ยมชมสถานที่	- ภาพถ่ายกิจกรรมที่ร่วมกับชุมชน - เครื่องเสียง ไมโครโฟน ใช้สำหรับการบรรยาย
เรียนรู้รูปธรรม	๑.การจัดงานของใช้ต่างๆด้วยไม้ไผ่ ๒.การรับสมาชิกการปันผล และสวัสดิการ ๓.ช่องทางการตลาด	เรียนรู้สถานที่จริง และการฝึกปฏิบัติ
สรุปผลการเรียนรู้	๑)ผลลัพธ์และผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ๒)ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหา ๓)การถาม-ตอบ การเสนอแนะเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด ประสพการณ์ ๔)วิทยากร กล่าวปิด และกล่าวขอบคุณคณะผู้มาเรียนรู้	-สมุดตรวจเยี่ยม

๒.กลุ่มสานมวญึ่งข้าว ห้วยแก้งหมู่ ๑

รวมเวลา ๖๐ นาที

ภาพประกอบแหล่งเรียนรู้ กลุ่มสานมวญึ่งข้าวกลุ่มสัมมาชีพ บ้านห้วยแก้ง

แหล่งเรียนรู้ที่ ๓: กลุ่มทอผ้าหลักหมื่น

สถานที่ : โรงเรียนบ้านคำกาว หมู่ที่ ๔ ตำบลห้วยแก้ง อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร

๑.ชื่อวิทยากรแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	คุณลักษณะของผู้นำ	เบอร์โทรศัพท์
๑.นางบัวไข ทังทอง	ประธาน	ผู้นำขับเคลื่อนปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น	๐ ๖ ๑ - ๕๒๘๐๔๑๒
๒.นางบุญล้น มุละสิวะ	คณะกรรมการ	ผู้นำขับเคลื่อนปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น	๐ ๖ ๔ - ๔๔๔๔๓๘๕
๓.นางสมรัก ปทุมวัน	คณะกรรมการ	ผู้นำขับเคลื่อนปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น	๐ ๖ ๑ - ๑๕๔๐๓๔๕

๒.เป้าหมายการจัดการเรียนรู้

- ๑.เพื่อถ่ายทอดแนวคิด ความรู้ และหลักการทำงานของการทำงานทอผ้าพื้นเมืองของผู้สูงอายุ
- ๒.เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ทำงาน เพื่อให้ผู้มาเรียนรู้นำไปต่อยอดได้

๓.ข้อมูลแหล่งเรียนรู้

เนื่องจากวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชนเมื่อว่างเว้นจากภารกิจการงานประจำอย่างเช่นการทำไร่ ทำนา แล้ว ก็จะทำอาชีพเสริมเพื่อการยังชีพหารายได้เสริมให้แก่ครอบครัว ชาวบ้านในหมู่บ้านคำกาวก็เช่นกัน กลุ่มชาวบ้านก็จะสร้างอาชีพเสริมจากการหาปลา การจักสาน การรับจ้างทั่วไป ส่วนกลุ่มแม่บ้านก็จะสร้างอาชีพเสริมจากการทอผ้า ทอเสื่อ การปลูกผักเป็นต้น เมื่อมีการฝึกฝน มีการปฏิบัติเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ๆ มีการสืบทอด ถ่ายทอดจากแม่สู่ลูกหรือเครือญาติใกล้ชิด จนทำให้เกิดความชำนาญแล้ว ผู้นำหมู่บ้านโดยการนำของผู้ใหญ่ลำอังกค์ มุละสิวะ(ผู้ใหญ่หมื่น) ในขณะนั้น จึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและแนวทางที่จะสามารถสร้างรายได้ให้แก่กลุ่มสตรีทอผ้าในหมู่บ้านคำกาว จึงได้จัดตั้งกลุ่มสตรีทอผ้าหลักหมื่น ขึ้นเมื่อวันที่ ๑ เดือนมีนาคม ปีพ.ศ. ๒๕๔๓จากเดิมที่ทอผ้าใช้ภายในครัวเรือน เป็นของฝากญาติพี่น้อง แลกเปลี่ยนกันเมื่อ

ได้จัดตั้งกลุ่มทอผ้าขึ้นมาก็ได้มีการระดมความคิดของสตรีในหมู่บ้านเพื่อให้มีการสร้างสรรค์ผลงานการทอผ้าที่หลากหลายและมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ผลผลิตของกลุ่มที่สำคัญ เช่น ผ้าคลุมไหล่ ผ้าขาวม้า ผ้าพันคอ ผ้าชิ้น ผ้าผืน เป็นต้น แต่ทั้งนี้ทางกลุ่มสตรีทอผ้า ยังขาดความรู้ ประสบการณ์ในการหาช่องทางเพื่อการจำหน่าย การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับงานทอผ้า และงบประมาณในการดำเนินงาน ขาดแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย จึงทำให้ผลผลิตของกลุ่มมีแต่แนวเดิม ๆ

ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๔๔ สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอภูซุ่ม ให้งบประมาณสนับสนุนกลุ่มสตรีทอผ้า จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท และศูนย์การศึกษาตามอัธยาศัยนอกระบบอำเภอภูซุ่ม ได้สนับสนุนการจัดฝึกอบรมเพิ่มความรู้ประสบการณ์ให้แก่กลุ่ม พร้อมสนับสนุนวัตถุดิบในการทอผ้า เช่น เส้นด้าย ฟืม หูก และอุปกรณ์ในการทออื่นๆ และในปี พ.ศ.๒๕๔๘สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอภูซุ่ม ได้สนับสนุนวัตถุดิบในการผลิตและกลองบรรจุภัณฑ์ จำนวน ๑,๐๐๐ กลอง เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ปัจจุบันกลุ่มสตรีทอผ้าหลักหมื่นมีจำนวนสมาชิก ๓๐ คน มีเงินทุนหมุนเวียน จำนวน ๒๓,๐๐๐ บาท

กิจกรรมการดำเนินการ

๑.การรวมกลุ่มครั้งแรกมีการระดมทุนจากสมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่มกัน จำนวน ๕,๐๐๐ บาท เพื่อจัดซื้อวัตถุดิบ คือ เครื่องหูก หัวหมี่ สีย้อม เส้นด้าย ส่วนอุปกรณ์ในการทอผ้า เช่น หูก ฟืม อัก หลา กานสวย และอุปกรณ์อื่นๆ จะใช้ของส่วนตัวที่มีอยู่เดิม

๒.เมื่อกลุ่มมีความพร้อมแล้ว วัสดุอุปกรณ์พร้อม จึงได้ดำเนินการทอผ้า เช่น ผ้าชิ้น ผ้าพันคอ ผ้าขาวม้า กลุ่มเป้าหมายในการจำหน่ายในช่วงแรกๆ คือ เจ้าภาพงานแต่งงาน งานบุญผ้าป่า งานเกษียณข้าราชการ เจ้าภาพงานบุญกฐิน บุญอัฐฐะ เป็นต้นปัจจุบันผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น จากกลุ่มผู้บริโภคทุกวัย และสามารถนำไปใช้ได้หลากหลายโอกาส

๓.เมื่อมีการประชุมในที่ต่างๆ ผู้ใหญ่บ้านจะประชาสัมพันธ์ให้ผู้เข้าร่วมประชุมทราบว่าบ้านคำก่าว หมู่ที่ ๔ มีกลุ่มสตรีทอผ้า หากสนใจสามารถติดต่อเลือกซื้อเลือกชมได้ ในช่วงหลังๆ มีการจัดแสดงสินค้าตามงานประจำอำเภอ งานกาชาดประจำจังหวัดยโสธร และมีการช่วยประชาสัมพันธ์จากส่วนราชการต่างๆ ที่ให้การสนับสนุน ทำให้ผลิตภัณฑ์กลุ่มสตรีทอผ้าของหมู่บ้านเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายมากขึ้น

๔.เมื่อกลุ่มมีรายได้เข้ามา จะหักต้นทุนเก็บไว้ แล้วยำผลกำไรมาบริหารจัดการดังนี้คือ ให้จัดสรรเป็นทุนดำเนินการ ร้อยละ ๑๐ วันผลให้แก่สมาชิกทุกคนร้อยละ ๔๐ ซึ่งเฉลี่ยแล้วสมาชิกจะมีรายได้จากการทอผ้า ๘,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาทต่อคนต่อปี

๕.กลุ่มได้ตั้งกฎ กติการ่วมกัน คือ สมาชิกทุกคนต้องมีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง รักษาเวลาในการมาทำงาน การจัดสรรรายได้ทุก ๆ ๖ เดือน และมีการประชุมกลุ่มทุกเดือน

ผลการดำเนินงาน

ปัจจุบันกลุ่มสตรีทอผ้าหลักหมื่นมีจำนวนสมาชิก ๓๐ คน มีเงินทุนหมุนเวียน จำนวน ๒๓,๐๐๐ บาท ซึ่งเฉลี่ยแล้วสมาชิกจะมีรายได้จากการทอผ้า ๘,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาทต่อคนต่อปี มีรายได้สามารถพึ่งตนเองได้ เกิดความสุขจากการทำงาน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของสมาชิกในกลุ่มและชุมชนดังนี้

- ๑.ด้านสังคม เป็นการสร้างความสามัคคีในชุมชน สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทอผ้า
- ๒.ด้านเศรษฐกิจ เกิดอาชีพเสริม สมาชิกมีรายได้หมุนเวียนในครอบครัว
- ๓.ด้านสุขภาพ กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุมีงานทำตลอดปี ได้ขยับออกกำลังกาย การรวมกลุ่มกันทำงานทำให้เกิดสายสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ส่งผลต่ออารมณ์ มีสุขภาพจิตดี
- ๔.ด้านการปกครอง ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับการอยู่ร่วมกัน ปัจจุบันเหล่านี้หนุนเสริมการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ปัจจัยความสำเร็จ

- ๑.เกิดจากผู้นำกลุ่มที่เข้มแข็ง และศักยภาพของสมาชิกภายในกลุ่มที่มีคุณภาพ
- ๒.หน่วยงานภาครัฐได้ให้การสนับสนุนทั้งงบประมาณ องค์ความรู้ใหม่ ๆ รวมไปถึงสถานที่ในการดำเนินงานของกลุ่มคือ อาคารเอนกประสงค์ของโรงเรียนบ้านคำก่าว

๓.กลุ่มผู้นำชุมชน ส่วนราชการในพื้นที่ เช่น โรงเรียนในเขตตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านห้วยนา เป็นต้น ได้ช่วยกันสนับสนุนส่งเสริมการใช้ผ้าพื้นเมืองในการแต่งกาย จัดหาสถานที่ให้กลุ่มได้มีช่องทางในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

๔.สมาชิกในกลุ่มมีความสนใจและให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์และพัฒนาฝีมือการทอผ้าให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

การขยายผล

เนื่องจากการสืบทอด การถ่ายทอด ในสมัยก่อนนั้นต้องอาศัยความจำจากการปฏิบัติ การทำซ้ำๆ จึงจะทำให้เกิดความชำนาญ ไม่มีการบันทึกภาพหรือลายลักษณ์อักษรแต่อย่างใด จึงทำให้กลุ่มทอผ้าสตรีหลักหมื่น มีความชำนาญ มีความรู้ความสามารถพร้อมประสบการณ์ในการทอผ้าเป็นอย่างมาก สามารถพัฒนาต่อยอด ในการเป็นวิทยากร ผู้ฝึกสอน ผู้นำในการทอผ้าให้กับชุมชน หมู่บ้านอื่น หรือผู้ที่สนใจได้เป็นอย่างดี

ในการนี้ทางกลุ่มสตรีทอผ้าหลักหมื่น ยังต้องการการสนับสนุน การส่งเสริม กิจกรรมการฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่แตกต่างกันออกไป เช่น ส่งเสริมสนับสนุนฝึกอบรมการตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอของกลุ่ม การแปรรูปผ้าทอเป็นกระเป๋า กล่องกระดาษทิชชู พวงกุญแจ ตุ๊กตา ของชำร่วยอื่นๆ เป็นต้น

กิจกรรมเด่น

ส่งเสริมอาชีพให้กับผู้สูงอายุ สืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้าพื้นเมือง มีการจัดตั้งกลุ่มที่เข้มแข็งและการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย มีช่องทางการตลาดสร้างรายได้แก่ชุมชน

๔.ขั้นตอนการเรียนรู้/สื่อและอุปกรณ์

ขั้นตอน	สิ่งที่ต้องเรียนรู้	อุปกรณ์
การนำเข้าสูบทเรียน	๑)ประวัติความเป็นมาของกลุ่มทอผ้าหลักหมื่น ๒)แนวคิด กระบวนการทำงาน การบริหารจัดการกลุ่ม	- ผลิตภัณฑ์ สินค้าที่ได้จากการดำเนินงานของกลุ่ม - เอกสารเรียนรู้ / แผ่นพับประชาสัมพันธ์ - เครื่องเสียง ไมโครโฟน ใช้สำหรับการบรรยาย
แนวทางการเรียนรู้	๑.การรวมกลุ่มผู้สูงอายุในการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ๒.ศึกษาการทอผ้าลายผ้าพื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม ๓.การบริหารจัดการ รายรับรายจ่าย และผลตอบแทน ของกลุ่ม ๔. กฎ กติกาและข้อบังคับที่ใช้ร่วมกัน	- หูก ฝีม่อุปกรณ์การทอผ้า - เครื่องเสียง ไมโครโฟน
สรุปผลการเรียนรู้	๑)ผลลัพธ์และผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ๒)ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ๓)การถาม-ตอบ การเสนอแนะเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด ประสบการณ์	- แฟ้มผลงาน / ป้าย - รูปภาพการดำเนินงาน

๓.กลุ่มทอผ้าหลักหมื่น

รวมเวลา ๖๐ นาที

ภาพประกอบแหล่งเรียนรู้ กลุ่มทอผ้าหลักหมื่น

แหล่งเรียนรู้ที่ ๔ กลุ่มข้าวเม่า
สถานที่ แหล่งที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ หมู่ที่ ๗ ตำบลห้วยแก้ง อำเภอกุดชุม จังหวดยโสธร

๑.วิทยาการประจำแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ลักษณะผู้นำ	เบอร์โทรศัพท์
๑.นายวิวัฒน์ เวฬุวนารักษ์	วิทยาการหลัก	ผู้รับผิดชอบเคลื่อนปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น	๐๙๑๘๓๕๑๘๕๖
๒.นายประเสริฐ กาลจักร	กรรมการ	ผู้รับผิดชอบเคลื่อนปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น	๐๘๔-๗๘๒๘๒๔
๓.นางแดง บุญทวี	กรรมการ	ผู้รับผิดชอบเคลื่อนปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น	๐ ๙ ๑ - ๓๗๑๑๔๐๘

๒.วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

- ๑.เพื่อถ่ายทอดแนวคิด ความรู้ และกระบวนการทำข้าวเม่าเพื่อบริโภคและจำหน่าย
- ๒.เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ทำงาน เพื่อให้ผู้มาเรียนรู้นำไปต่อยอดได้สร้างงาน สร้างรายได้

๓.ข้อมูลแหล่งเรียนรู้

บ้านบะนางเจิม หมู่ที่ ๗ ตำบลห้วยแก้ง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง ดินทรายขาดความอุดมสมบูรณ์ ดินไม่อุ้มน้ำ ประชาชนบ้านบะนางเจิม ร้อยละ ๙๔.๔๖ ประกอบอาชีพทำนา ข้าวที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ข้าวเหนียว กข.๖ และข้าวหอมมะลิ๑๐๕ ได้ผลผลิตเฉลี่ย ๓๐๐ กิโลกรัม ต่อไร่ ส่วนใหญ่เก็บไว้เพื่อการบริโภคในครัวเรือน ในบางปีที่มีฝนแล้ง หรือฝนทิ้งช่วง ทำให้ผลผลิตต่ำลง ชาวบ้านส่วนหนึ่งจึงได้นำข้าวเหนียวเบา (ข้าวเหนียว ดอ) ซึ่งเป็นข้าวพันธุ์พื้นเมืองที่มีอยู่ดั้งเดิมมาปลูกเพื่อให้ทันต่อฤดูกาล เพราะอายุสั้น ใช้น้ำน้อย เหมาะสมกับพื้นที่ ทนต่อโรคพืช แต่ด้วยการทำนาในปัจจุบันเป็นการเพาะปลูกเพื่อการค้าจึงทำให้พันธุ์ข้าวพื้นเมืองลดหายไป การนำข้าวพันธุ์พื้นเมืองมาปลูกช่วยให้ผลผลิตเพียงพอต่อการบริโภคพืช ประกอบกับราคาข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ ข้าวเหนียว กข.๖ บางปีราคาตกต่ำ กำหนดราคาโดยโรงสี พ่อค้าคนกลาง ทำให้บางปีต้องขาดทุนจากการทำนา ชาวบ้านบะนางเจิมได้ใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิมแปรรูปข้าวเป็น “ข้าวเม่า” เพื่อจำหน่าย

สร้างรายได้ให้ครัวเรือน ประกอบกับความเชื่อดั้งเดิมในการทำข้าวเม่าในแต่ละปีในช่วงเดือน ๑๒ บ้านบะนางเจิมเป็นหมู่บ้านหนึ่งในตำบลห้วยแก้งที่ริเริ่มการทำข้าวเม่าอย่างจริงจัง สร้างชื่อเสียงเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป มีครัวเรือนที่ทำข้าวเม่าเป็นอาชีพเสริมจำนวน ๑๕ ครัวเรือนสร้างรายได้เฉลี่ย ๕๐,๐๐๐-๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือน นอกจากนั้นยังเป็นการสร้างงานให้กับคนในชุมชนที่เป็นพ่อค้าคนกลาง นำข้าวเม่าไปเร่ขายสร้างรายได้ ๒๐,๐๐๐-๓๐,๐๐๐ บาทต่อปี

การทำข้าวเม่ามีขั้นตอนที่ซับซ้อน เป็นภูมิปัญญาที่ได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นและต้องอาศัยประสบการณ์ในการทำด้วยตนเอง จนเกิดเป็นทักษะเฉพาะ การทำข้าวเม่าเริ่มจากการคัดเลือกพันธุ์ข้าวที่เหมาะสม ต้องใช้วิธีการปักดำ ใส่ปุ๋ยคอกในปริมาณที่เพียงพอ เพื่อได้เมล็ดข้าวที่เต็มเม็ด กลิ่นหอม สีสวย ต้องเกี่ยวข้าวในช่วงที่กำลังสะสมแป้งในเมล็ดเพื่อมาทำข้าวเม่า นำมาคั่วด้วยไฟอ่อนประมาณ ๒ ชั่วโมง ตำด้วยครกไม้(ครกมอง)จนเปลือกข้าวออกหมด ผัดคัดแยกข้าวและแกลบ ร้าออกจากกันด้วยการใช้ “กระด้ง” จนเหลือเฉพาะข้าวเม่าสีเขียวพร้อมจำหน่าย ข้าวเม่าบ้านบะนางเจิมจะมีความหอม อ่อนนุ่ม และเป็นสินค้าตามฤดูกาล กลุ่มจะกำหนด ราคาจำหน่ายข้าวเม่าให้กับพ่อค้าคนกลางกิโลกรัมละ ๑๕๐ บาท และขายปลีกในกิโลกรัมละ ๑๘๐-๒๐๐ บาท การทำข้าวเม่าช่วยแก้ปัญหาหาราคาข้าวตกต่ำได้เป็นอย่างดี สมาชิกสามารถพึ่งตนเองได้ เนื่องจากการทำข้าวเม่ามีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ซับซ้อน มีต้นทุนที่ค่อนข้างมาก จึงทำให้เป็นอาชีพเฉพาะ เพื่อเป็นการรักษาระดับราคา และการถ่ายทอดเทคนิคการผลิตจึงมีการรวมกลุ่มกันในชุมชนเพื่อรักษาระดับราคาให้เป็นราคากลางจึงเกิดเป็น “กลุ่มข้าวเม่า” เกิดขึ้น

กิจกรรมการดำเนินการ

๑. จัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตข้าวเม่าในพื้นที่

๒. มีการประชุมกลุ่มในแต่ละปี เพื่อกำหนดราคาขายร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำข้าวเม่าร่วมกัน แลกเปลี่ยนพันธุ์ข้าว แลกเปลี่ยนเทคนิค เทคโนโลยีการผลิตร่วมกัน ซึ่งกระบวนการผลิตข้าวเม่า มีรายละเอียด ดังนี้

๑) เลือกรวงข้าวที่แก่จัด มาทำ โดยสังเกตได้จากรวงข้าวเริ่มโค้ง หรือจากการแกะเมล็ดข้าวทดสอบ นำรวงข้าวมาหวดเอาเมล็ดออกจากรวงข้าว นอกจากวิธีการหวดยังสามารถนำไม้ไผ่มาขูดเมล็ดข้าวออกจากรวงได้อีกวิธีหนึ่งด้วย

๒) ผัดเมล็ดข้าวเพื่อคัดเอาเมล็ดที่ลีบออกให้หมด นำเมล็ดข้าวที่สมบูรณ์ใส่ภาชนะเตรียมไว้

๓) นำเมล็ดข้าวไปคั่ว โดยใช้ไฟความร้อนสูง ใช้ไม้ไผ่คนเมล็ดข้าวตลอดเวลา เพื่อให้ได้รับความร้อนอย่างทั่วถึง ใช้เวลาในการคั่ว ๑๕-๒๐ นาที หรือ สังเกตจากการที่เมล็ดข้าวเริ่มแตก

๔) นำเมล็ดข้าวที่คั่วแล้ว มาใส่ครก เพื่อทำการตำ เอาเปลือกข้าวออก จะได้เมล็ดข้าวลักษณะแบนๆ ใช้เวลาตำประมาณ ๑๕ นาที หรือจนกว่าเปลือกจะออกจากเมล็ด

๕) นำเมล็ดข้าวที่ตำแล้ว มาใส่กระด้งทำการผัดเพื่อแยกเอาเปลือกออก จะได้ “ข้าวเม่า” ที่พร้อมรับประทาน

ผลการดำเนินงาน

๑. ด้านสังคม เกิดความร่วมมือในชุมชน สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

๒. ด้านเศรษฐกิจ ประชาชนมีงานทำสร้างรายได้ในครัวเรือน ก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนในชุมชน

๓. ด้านสุขภาพ เกิดอาหารปลอดภัย อาหารตามฤดูกาล มีประโยชน์ต่อสุขภาพ

๔. ด้านการปกครอง เกิดการรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาด้านการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ในชุมชน สร้างความสามัคคีปรองดองกันในชุมชน เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมกันในชุมชน

๕. ด้านสิ่งแวดล้อม การปลูกข้าวเหนียวเบาก็ใช้เป็นวัตถุดิบหลักในการทำข้าวเม่าเป็นพันธุ์ข้าว ที่เหมาะสมตามสภาพพื้นที่และเป็นการปลูกในรูปแบบเกษตรอินทรีย์เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยความสำเร็จ

๑. กลุ่มข้าวเม่าเป็นการรวมกลุ่มของคนที่มีอาชีพ ทักษะเดียวกัน เป็นทักษะเฉพาะบุคคลจึงเป็นกลุ่มที่เข้มแข็งและสามารถกำหนดราคา รักษาระดับราคาได้อย่างดี

๒.การทำข้าวเม่าสามารถทำรายได้ให้กับสมาชิกได้มาก เฉลี่ย ๕๐,๐๐๐-๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี ทำให้เกิดความหวงแหน รักในอาชีพและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การขยายผลการดำเนินงาน

การทำข้าวเม่าเป็นการสร้างมูลค่าจากภูมิปัญญา มีการพัฒนาองค์ความรู้การผลิตใหม่ๆเรื่อยๆมา มีการนำพันธุ์ข้าวใหม่ๆเข้ามาปลูก เช่น พันธุ์ข้าวหอมภูพาน การทำนาปรังในช่วงปลายฝน มีการนำเครื่องจักร เครื่องทุนแรงเข้ามาช่วยพัฒนาการผลิตข้าวเม่า เช่น การใช้เครื่องยนต์เป็นต้นกำลังตำข้าวเม่า การใช้เครื่อง ผัดข้าวแทนแรงงานคน มีการขยายตลาดออนไลน์ บรรจุภัณฑ์ใหม่ๆ

กิจกรรมเด่น

มีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งเพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ข้าวนาที่ปลูกข้าว โดยการแปรรูปข้าวเหนียวโดยใช้ภูมิปัญญาตามวิถีชุมชนเกิดเป็นรายได้ให้แก่สมาชิกและเป็นสวัสดิการแก่หมู่บ้านสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นนี้ ให้แก่รุ่นหลังเพื่ออนุรักษ์พันธุ์ข้าวพื้นเมือง

๔.ขั้นตอนการเรียนรู้/สื่อและอุปกรณ์

กิจกรรม	สิ่งที่ทำ	สื่อและอุปกรณ์
บรรยาย	๑.วิทยากรกล่าวต้อนรับบรรยายความเป็นมาของกลุ่มจุดเริ่มต้นแนวความคิดการดำเนินงานของแหล่งเรียนรู้ ๒.บรรยาย กระบวนการดำเนินงาน และกระบวนการทำข้าวเม่า รวมถึงการบริหารงานของกลุ่ม	- ผลิตภัณฑ์สินค้าที่ได้จากการดำเนินงานของกลุ่ม - เอกสารเรียนรู้ และเยี่ยมชมสถานที่แปลงนา เครื่องมือการทำข้าวเม่า - ภาพถ่ายกิจกรรมที่ร่วมกับชุมชน - เครื่องเสียง ไมโครโฟน ใช้สำหรับการบรรยาย
แนวทางการเรียนรู้	๑.ขั้นตอนการผลิตข้าวเม่า ๒.การเลือกเมล็ดพันธ์ ข้าวและการจัดเก็บพันธุ์ข้าว ๓.นวัตกรรมการใช้เครื่องจักรแทนแรงงานคนในการผลิต ๔.ช่องทางการตลาดและการบริหารจัดการกลุ่มและสวัสดิการสมาชิก	แฟ้มผลงาน /ป้ายประชาสัมพันธ์กิจกรรม/ แฟ้มตรวจเยี่ยม
สรุปผลการเรียนรู้	๑)ผลลัพธ์และผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ๒)ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ๓)การถาม-ตอบ การเสนอแนะเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด ประสพการณ์	-แฟ้มผลงาน /ป้าย -รูปภาพการดำเนินงาน

ภาพประกอบแหล่งเรียนรู้ กลุ่มข้าวแม่

แหล่งเรียนรู้ที่ ๕ กลุ่มมันแกวหวาน สุขสำราญ หมู่ที่ ๑๑
สถานที่ บ้านสุขสำราญ หมู่ที่ ๑๑

๑.ชื่อวิทยากรแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	คุณลักษณะของผู้นำ	เบอร์โทรศัพท์
๑.นายอุดม เทพวงศา	ประธาน	สหายอดผู้นำชุมชนท้องถิ่น	๐๙๘-๐๙๗๒๓๘๒
๒.นายสมพงศ์ พันดวง	คณะกรรมการ	ผู้นำขับเคลื่อนปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น	๐๘๓-๓๗๗๕๘๔๘
๓.นางวิจิต บุญลน	คณะกรรมการ	ผู้นำขับเคลื่อนปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น	๐๘๑-๐๗๕๖๔๔๕
๔.นางสาวสุภาพร ปานพิมพ์	คณะกรรมการ	ผู้นำขับเคลื่อนปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น	๐๘๑-๐๗๕๖๔๔๕

๒.เป้าหมายการจัดการเรียนรู้

- ๑) เพื่อให้ผู้มาเรียนรู้กระบวนการบริหารกลุ่มและแนวทางการปลูกมันแกวหวาน
- ๒) เพื่อให้ผู้มาเรียนรู้การมีส่วนร่วมโดยชุมชนในการบริหารกลุ่ม

๓.ข้อมูลแหล่งเรียนรู้

บ้านสุขสำราญ หมู่ ๑๑ ตำบลห้วยแก้ว อำเภอภูซำ จังหวัดยโสธร มีประชากร ๒๘๕ คน แยกเป็น ชาย ๑๓๗ คน หญิง ๑๔๘ คน ชาวบ้านสุขสำราญส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาร้อยละ ๕๘.๖๗ อาชีพรับจ้าง ร้อยละ ๒๒.๘๖ ค่าขายร้อยละ ๗.๖๕ หลังจากฤดูทำนาชาวบ้านส่วนใหญ่จะการปลูกพืชผักสวนครัว พืชหลังนา นายอุดม เทพวงศา สารวัตรกำนันตำบลห้วยแก้ว พื้นเพเดิมเป็นคน อำเภอ บรบือ จังหวัดมหาสารคาม ได้ทดลองนำ มันแกว มาปลูกในพื้นที่ และได้ผลเป็นที่น่าพอใจ จึงเป็นพืชทางเลือกที่ปลูกหลังการทำนา สร้างรายได้เป็นอย่างดีและเป็นพืชชนิดใหม่เป็นที่สนใจของตลาดและผู้บริโภค จนเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป จึงมีการรวมกลุ่มกันเพื่อปลูกมันแกว มีสมาชิกกลุ่ม กลุ่มจำนวน ๓๐ ครัวเรือน การจัดตั้งกลุ่มปลูกมันแกว พ.ศ. ๒๕๖๐ สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอภูซำ ได้สนับสนุนทุนการดำเนิน ภายใต้โครงการ สัมมาชีพชุมชน ได้รับการสนับสนุนจำนวน ๒๐,๐๐๐บาทเพื่อเป็นทุนให้กับสมาชิกกลุ่ม ในการ ซื้อเมล็ดพันธุ์ และการจัดการอบรม

มันแกวจึงเป็นพืชเศรษฐกิจที่ปลูกหลังจากการทำนาข้าว กลุ่มมีการอบรมให้ความรู้การปลูก การวางแผนการแกสมากปลูกเพื่อควบคุมปริมาณผลผลิตไม่ให้มากเกินไปจนส่งผลต่อราคา เป็นพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้กับครัวเรือนสมาชิกอย่างน้อย ๓๐,๐๐๐ บาทต่อปีต่อครัวเรือน เกิดความร่วมมือในชุมชน ในการทำงานร่วมกัน มีการถ่ายทอดความรู้เทคนิค วิธีการปลูกให้แก่กันภายในกลุ่ม คนในชุมชนได้บริโภคอาหาร สมาชิกภายในกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เล่าประสบการณ์เทคนิคต่างๆให้แก่กันเสมอ มีการวางแผนการปลูก ในรูปแบบเกษตรอินทรีย์ในหมู่สมาชิก เช่นการงดสารเคมี ยามาหญ้า ยาฆ่าแมลง และร่วมกับองค์กรต่างๆ เพื่อพัฒนาระบบการเกษตรที่ครบวงจรมากขึ้น ร่วมกับสำนักงานพัฒนาชุมชนเพื่อหาตลาดระบายสินค้าให้กับกลุ่ม และเป็นการประชาสัมพันธ์ผลผลิต “มันแกว” ของกลุ่มให้เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป

กิจกรรมการดำเนินการ

- ๑.ประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อประกาศรับสมัครสมาชิกที่สนใจปลูกมันแกว โดยรวบรวมสมาชิกได้ ๓๐ ครัวเรือน พร้อมแต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่ม
- ๒.ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากโครงการสามาชีพชุมชน โดยสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอ กุดชุมเป็นผู้ดำเนินโครงการ
- ๓.จัดอบรมการปลูกให้กับสมาชิกกลุ่ม โดย นายอุดม เทพวงษาเป็นวิทยากรในการบรรยาย
- ๔.ให้ความรู้สมาชิกภายในกลุ่ม มีการกำหนดราคาขาย ปฏิทินการผลิต ปริมาณการผลิต ช่องทางการจำหน่ายเพื่อมิให้ราคาตกต่ำ สมาชิกกลุ่มจัดประชุมเพื่อปรึกษาหารือแนวทางการปลูก เดือนละ ๑ ครั้ง

ผลการดำเนินงาน

- ๑.)ด้านสังคม เกิดความร่วมมือในชุมชน ในการทำงานร่วมกันมีการสื่อสารเข้าใจการอยู่ร่วมกัน เกิดความเห็นอกเห็นใจกันในการกลุ่มที่ปลูกมันแกว เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ในการฝึกทักษะการพูด เทคโนโลยีการทำงานเป็นทีม เกิดความอบอุ่นในครอบครัวเพราะไม่ต้องออกไปหางานทำไกลบ้าน
- ๒.)ด้านเศรษฐกิจชุมชน มีการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชน และเกิดรายได้ให้กับสมาชิกกลุ่มมีรายได้เพิ่มหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยว เป็นสินค้าเด่นในหมู่บ้านในการนำไปเป็นของฝาก เป็นสินค้าที่สร้างรายได้เข้าหมู่บ้าน
- ๓.)ด้านสุขภาพลดการสะสมของสารเคมีในร่างกายจากการทำการเกษตร คนในชุมชนได้บริโภคอาหารปลอดภัยปลอดสารพิษ และสุขภาพแข็งแรงจากการใช้ร่างกายในการทำการเกษตร
- ๔.)ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน การทำเกษตรอินทรีย์ส่งผลต่อทรัพยากรดิน เนื่องจากการใส่ปุ๋ยคอกและการใช้จุลินทรีย์บำรุงรักษาพืชผัก ทำให้คุณภาพดินมีคุณภาพมากขึ้นและมีความเหมาะสมในการเพาะปลูกขึ้นไปเรื่อยๆ เช่นเดียวกันกับทรัพยากรน้ำเมื่อไม่ใช้สารเคมีในการเกษตรก็ไม่ทำให้สารเคมีตกค้างในแหล่งน้ำ ตลอดจนมีอากาศที่บริสุทธิ์ ไม่มีกลิ่นเหม็นของยาฆ่าแมลง ดินมีความเหมาะสมในการเพาะปลูกมากขึ้น

ปัจจัยความสำเร็จ

- ๑.การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่ต้องการทำการเกษตรแบบปลอดภัย ได้บริโภคอาหารปลอดภัย เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๒.การร่วมมือกันของหน่วยงานปัจจัยความสำเร็จเกิดความร่วมมือกันทุกภาคส่วนในการแก้ปัญหาให้กับชุมชน ส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชน สร้างความร่วมมือในชุมชน เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชน สนับสนุนงบประมาณ สำนักงานเกษตรอำเภอ กุดชุม ให้ความรู้ในการปลูกพืช สำนักงานพัฒนาชุมชนสนับสนุนการตลาด เกิดความร่วมมือกันทั้ง ๔ ภาคส่วน ทั้งท้องถิ่น ท้องที่ องค์กรภาครัฐ และประชาชน

การขยายผล

เนื่องจากต้องการพัฒนาให้ครอบคลุมทุกด้านในการทำการเกษตรอินทรีย์ครบวงจร การดำเนินที่ผ่านมา ทำให้ทางพื้นที่ได้ค้นพบว่าทุนฐานที่มีอยู่ในพื้นที่ สามารถสร้างอาชีพที่มั่นคงได้เป็นอย่างดี และต้องการต่อยอดเพื่อความมั่นคงทางอาชีพของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนตนเอง โดยไม่ต้องอพยพแรงงานไปต่างจังหวัด ประกอบกับในปัจจุบัน มีการแพร่ระบาด COVID-19 ทำให้คนที่ทำงาน

ต่างจังหวัดกลับมาบ้าน ทางองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว จึงมีความต้องการที่จะสร้างงานที่ยั่งยืนในชุมชน เพื่อเป็นการสร้างฐานรองรับแรงงานที่กลับมาอยู่บ้านในอนาคต โดยมีแนวทางดังนี้

๑) การพัฒนาให้เป็นผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มมันแกวหวาน เพื่อให้มีความยั่งยืนและการเป็นผู้ประกอบการอย่างเต็มตัว

๒) การพัฒนาต่อยอดกลุ่มเดิมเพื่อให้เป็นผู้มีทักษะเชี่ยวชาญในการทำเกษตรอินทรีย์ และการขยายผลสู่ชุมชน

๔) ขยายพื้นที่การเพาะปลูกมันแกวหวาน ให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด

กิจกรรมเด่น

หมู่บ้านเกษตรกรรมส้มเขียวหวาน ต้นแบบการทำเกษตรอินทรีย์ มีทักษะและเชี่ยวชาญในการปลูก มันแกวหวาน รสชาติดีเป็นที่ต้องการของตลาดสร้างรายได้หลังฤดูเก็บเกี่ยวให้แก่สมาชิก

๔. ขั้นตอนการเรียนรู้/สื่อและอุปกรณ์

กิจกรรม	สิ่งที่ต้องทำ	สื่อและอุปกรณ์
บรรยาย	๑.บรรยาย ถ่ายทอดแนวคิด ความรู้การปลูกมันแกว และหลักการแก้ปัญหาการว่างงานหลังปลูกข้าวนาปี ๒.ถ่ายทอดประสบการณ์ทำงาน กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้ได้นำไปต่อยอดในพื้นที่ได้ ๓.เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การบริหารจัดการ กระบวนการทำงานของแหล่งเรียนรู้	๑.เอกสาร เมล็ดพันธุ์ การวางแผนในการปลูก ๒.ป้ายไวนิล ๓.ภาพถ่ายกิจกรรม ป้ายโครงสร้างคณะทำงานแหล่ง ๔.เครื่องเสียง ไมโครโฟน ใช้สำหรับบรรยาย
การเรียนรู้ รูปธรรมการ ดำเนินงาน	๑.ขั้นตอนการปลูกมันแกวหวาน ปลอดภัย สารพิษ ๒.การจัดการเมล็ดพันธุ์ ๓.การบริหารจัดการตลาด	ศึกษาแหล่งเรียนรู้ปลูกมันแกว
สรุปผลการ เรียนรู้	๑)ผลลัพธ์และผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ๒)ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ปัญหา ๓)การถาม-ตอบ การเสนอแนะเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด ประสบการณ์	-แฟ้มผลงาน /ป้าย -รูปภาพการดำเนินงาน -สมุดตรวจเยี่ยม

๕. กลุ่มมันแกวหวาน สุขสำราญ

รวมเวลา ๖๐ นาที

ภาพประกอบแหล่งเรียนรู้ กลุ่มมันแกวหวาน สุขสำราญ

แหล่งเรียนรู้ที่ ๖ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรยุคใหม่ (เลี้ยงจิ้งหรีด)

สถานที่ แหล่งที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ หมู่ที่ ๑๓ ตำบลห้วยแก้ง อำเภอกุดชุม จังหวดยโสธร

๑.ชื่อวิทยากรแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ลักษณะผู้นำ	เบอร์โทรศัพท์
๑.นายสุนทร นิลทา	ประธาน	ผู้นำขับเคลื่อนปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น	๐๖๒-๑๒๗๔๗๗๔
๒.นางนงคราญ สิงห์ศิริ	กรรมการ	ผู้นำขับเคลื่อนปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น	๐๖๒-๑๒๗๔๗๗๔
๓.นางบุญชู ชื่นตา	กรรมการ	ผู้นำขับเคลื่อนปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น	๐๖๒-๑๒๗๔๗๗๔

๒.เป้าหมายการจัดการเรียนรู้

- ๑.เพื่อถ่ายทอดแนวคิด ความรู้ และหลักการทำงานของกลุ่มเกษตรยุคใหม่
- ๒.เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ทำงาน นวัตกรรมในการเลี้ยงจิ้งหรีด
- ๓.เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การบริหารจัดการ ตลอดจนนำไปสร้างงาน สร้างรายได้

๓.ข้อมูลแหล่งเรียนรู้

๑)เนื้อหาแหล่งเรียนรู้

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรยุคใหม่(เลี้ยงจิ้งหรีด) นำโดยนายสุนทร นิลทา นางนงคราญ สิงห์ศิริ นายบุญชู ชื่นตา ผู้นำกลุ่มได้ตั้งกลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีด ซึ่งเดิมมีการเลี้ยงเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายในครัวเรือน เพื่อเป็นรายได้ ให้กับครอบครัว มีสมาชิกกลุ่มจัดตั้งจำนวน ๑๐ ครัวเรือน กลุ่มได้พัฒนาทักษะและพัฒนาองค์ความรู้การเลี้ยงมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากกลุ่มเห็นว่า อาชีพการเลี้ยงจิ้งหรีดเป็นอาชีพที่เลี้ยงง่าย สามารถเลี้ยงได้ทุกฤดู สร้างรายได้อย่างต่อเนื่อง การแข่งขันยังน้อย เพราะจากข้อมูลมีเกษตรกรเลี้ยงจิ้งหรีดทั้งประเทศประมาณ ๒๐,๐๐๐ ราย ผลผลิต๗,๕๐๐ ตันต่อปี เป็นแหล่งโปรตีนทางเลือกที่มีราคาถูกให้โปรตีนสูงทดแทนการบริโภคเนื้อสัตว์ได้ เหมาะกับสภาพอากาศในท้องถิ่น มีความต้องการของตลาดทั้งในและนอกประเทศ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรยุคใหม่มีการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมพัฒนาระบบการจัดการ การจัดการ การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ และขยายสมาชิกเลี้ยงจิ้งหรีดอย่างต่อเนื่อง มีการบริหารจัดการ

ด้านการตลาดอย่างเป็นระบบ มีคณะกรรมการที่เข้มแข็ง เป็นการรวมกลุ่มกันสร้างอาชีพให้กับชุมชน แก้ไขปัญหา การว่างงาน สร้างงานในพื้นที่สร้างรายได้จากการเลี้ยงจิ้งหรีด ประชาชนมีงานทำ มีอาชีพหลัก ส่งเสริมเศรษฐกิจในชุมชน ลดการใช้จ่ายเคมีด้วยการใช้มูลจิ้งหรีดทดแทนสมาชิกกลุ่มมีรายได้จากการขายจิ้งหรีด ๑๐,๐๐๐ -๑๕,๐๐๐ บาทต่อรอบการเลี้ยง (๓๐-๔๕ วัน เป็นรายได้ย่างต่ำ ซึ่งจะมากขึ้นอยู่กับจำนวนที่เลี้ยง)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรยุคใหม่ได้พัฒนาทักษะการเลี้ยงจิ้งหรีดอย่างต่อเนื่อง ได้ร่วมมือกับกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสถาบันไทย-เยอรมัน ได้ร่วมกันทำวิจัยและพัฒนาในการสร้างต้อบไล่ความชื้นให้กับตู้เลี้ยงจิ้งหรีด จากเดิมที่ต้องนำมาฆ่าเชื้อโรค และทำให้แห้งโดยการตากแดด ทำให้ไม่สะดวกในการเคลื่อนย้ายต้อบช่วยในการประหยัดเวลา พื้นที่ ในการทำความสะอาดตู้เลี้ยงจิ้งหรีดในแต่ละรอบการเลี้ยง นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากหลายหน่วยงาน อาทิ สำนักงานเกษตรอำเภออุดรธานี สนับสนุนงบประมาณ ภายใต้โครงการ ๔๑๐๑ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุดรธานี ขอบข่ายการจำหน่าย สำนักงานปศุสัตว์อำเภออุดรธานี สนับสนุนด้านวิชาการการเลี้ยงและสนับสนุนการจัดการฟาร์มให้ได้ตามมาตรฐาน GAP เพื่อเป็นฟาร์มต้นแบบในระดับจังหวัด เพื่อผลิตจิ้งหรีดที่มีคุณภาพและปลอดภัยสำหรับผู้บริโภคเป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการเชื่อมโยงตลาดเพื่อรองรับผลผลิตจากสมาชิกด้วย

กิจกรรมดำเนินการ

- ๑) จัดตั้งกลุ่ม รวบรวมสมาชิกที่สนใจการเลี้ยงจิ้งหรีดและจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน
- ๒) สมาชิกกลุ่มได้รับการถ่ายทอดความรู้การเลี้ยงจิ้งหรีด และแยกกันเลี้ยงที่ฟาร์มของตนเองตามกำลัง
- ๓) มีการรวบรวมผลผลิตและขายในรูปของกลุ่มตามราคาที่ตกลงกับผู้รับซื้อ ประมาณกิโลกรัมละ ๘๐-๑๐๐ บาท ราคาขึ้นลงตามสภาวะตลาด
- ๔) มีการประชุมกลุ่ม เพื่อวางแผนการผลิต การตลาด และการเสนอข้อคิดเห็นจากสมาชิก

ผลผลิตและผลลัพธ์

เกิดเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรุ่นใหม่ มีการจัดการกลุ่มที่เป็นระบบ การเลี้ยง การตลาด สร้างชื่อเสียงมีตลาดรับซื้อ มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้

๑. ด้านสังคม เกิดการรวมกลุ่มกันสร้างอาชีพ แก้ไขปัญหา การว่างงาน สร้างงานในพื้นที่
๒. ด้านเศรษฐกิจ สามัคคีรายได้จากการเลี้ยงจิ้งหรีด ประชาชนมีงานทำ มีอาชีพหลัก ส่งเสริมเศรษฐกิจในชุมชน
๓. ด้านสิ่งแวดล้อม ลดการใช้จ่ายเคมีด้วยการใช้มูลจิ้งหรีดทดแทน

การขยายผล การรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาผลผลิต การแปรรูปจิ้งหรีดเป็นขนมขบเคี้ยว สร้างชื่อเสียงให้เป็นเอกลักษณ์ในระดับตำบล

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

มีผู้นำกลุ่มที่มีวิสัยทัศน์ ความร่วมมือและการยอมรับกติกาของสมาชิกกลุ่ม การแสวงหาเครือข่าย และการแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาการเลี้ยงจิ้งหรีดอย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมเด่น

ทักษะความเชี่ยวชาญการเลี้ยงจิ้งหรีดที่ทันสมัย มีระบบการตลาดรองรับมีการสร้างเครือข่ายสมาชิก มีผู้นำกลุ่มที่เข้มแข็ง การร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐเพื่อพัฒนาการระบบการเลี้ยง

๔. ขั้นตอนการเรียนรู้/สื่อและอุปกรณ์

กิจกรรม	สิ่งที่ทำ	อุปกรณ์
บรรยาย	๑.วิทยากรกล่าวต้อนรับบรรยายความเป็นมาของกลุ่มจุดเริ่มต้นแนวความคิดการดำเนินงานของแหล่งเรียนรู้ ๒.บรรยาย กระบวนการดำเนินงาน และกิจกรรมผลผลิตกลุ่มที่โดดเด่น รวมถึงการบริหารงานของกลุ่ม การเชื่อมโยงหน่วยงาน การเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการวิจัยการตลาด	- ผลิตภัณฑ์สินค้าที่ได้จากการดำเนินงานของกลุ่ม - เอกสารเรียนรู้ และเยี่ยมชมสถานที่ - ภาพถ่ายกิจกรรมที่ร่วมกับชุมชน - เครื่องเสียง ไมโครโฟน ใช้สำหรับการบรรยาย
เรียนรู้รูปธรรม	๑.ขั้นตอนและวิธีการเลี้ยงจิ้งหรีด ๒.การจัดตั้งกลุ่ม การรับสมัคร และการจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน ๓.การพัฒนานวัตกรรมต่อยอดไล่ความชื้นให้กับตู้เลี้ยงจิ้งหรีด ๔.การพัฒนาเครือข่ายและการจัดการด้านตลาด	แฟ้มผลงาน /ป้ายประชาสัมพันธ์กิจกรรม
สรุปผลการเรียนรู้	๑)ผลลัพธ์และผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ๒)ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหา ๓)การถาม-ตอบ การเสนอแนะเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด ประสบการณ์	-แฟ้มผลงาน /ป้าย -รูปภาพการดำเนินงาน -สมุดตรวจเยี่ยม

ภาพประกอบแหล่งเรียนรู้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรยุคใหม่ (เลี้ยงจิ้งหรีด)

แหล่งเรียนรู้ ๗ : กลุ่มเพาะเห็ดบ้านโสกน้ำขาว
แหล่งที่ตั้งของ การเพาะเห็ด บ้านโสกน้ำขาว หมู่ที่ ๕ ตำบลห้วยแก้ง อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร

๑.ชื่อวิทยากรแหล่งเรียนรู้

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ลักษณะผู้นำ	เบอร์โทรศัพท์
๑.นายพุทธา อรชร	ประธาน	ผู้นำขับเคลื่อนปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น	๐๘๗ ๖๔๗๖๖๗๕
๒.นางสมบุญ วงษ์ศรีแก้ว	กรรมการ	ผู้นำขับเคลื่อนปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น	๐๖๑ ๒๐๘๑๒๑๒
๓.นางสุภา มุลาสร	เลขาฯ	ผู้นำขับเคลื่อนปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น	๐๘๒ ๕๒๔๐๔๑๖

๒.เป้าหมายการจัดการเรียนรู้

- ๑.เพื่อถ่ายทอดแนวคิด ความรู้ และหลักการปลูกเห็ดเพื่อบริโภคที่ปลอดภัยและครบวงจร
- ๒.เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์การทำงาน เพื่อให้ผู้มาเรียนรู้สามารถนำไปต่อยอดในพื้นที่ตนเองได้

๓.ข้อมูลแหล่งเรียนรู้

จากสภาพปัญหาของคนในชุมชน บ้านโสกน้ำขาว หมู่ที่ ๕ ตำบลห้วยแก้ง อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร ซึ่งเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ปี ๒๕๔๙ พบว่าชาวบ้านในชุมชนส่วนใหญ่หลังฤดูการทำนา ไม่มีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ประกอบกับในภาพรวมของประเทศเศรษฐกิจที่ตกต่ำ สินค้าแพง ค่าครองชีพสูงจึงส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน ทำให้รายรับไม่พอกับรายจ่ายเมื่อ พ.ศ.๒๕๔๗ ผู้นำชุมชน นำโดย นายเสงี่ยม อินทนาม นายนวน อินทนาม และคณะกรรมการหมู่บ้าน ได้รวมกลุ่มกัน ประมาณ ๓๐ ครอบครัวเพื่อเข้ารับการอบรมการเพาะเห็ด โดยการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอกุดชุม ได้เยี่ยมชมการเพาะเห็ดที่ จังหวัดกาฬสินธุ์เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการจัดการองค์ความรู้ พัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ู้พื้นฐานหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียง “ลดรายจ่าย” หันมา “พึ่งพาตัวเอง” ให้กับชาวบ้านการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการเพาะเห็ดแบบครบวงจร จนสามารถทำเองได้ทุกขั้นตอน รวมไปถึงประยุกต์ใช้วัสดุในท้องถิ่นเพื่อลดต้นทุนในการผลิตในขั้นตอนต่างๆ ต้นทุนก็จะต่ำมาก ชาวบ้านได้เรียนรู้และทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ตามความถนัด ผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้าน พ่อแม่ เด็กเยาวชนในหมู่บ้านมีกิจกรรมร่วมกันในเวลาว่าง ทุกคนเรียนรู้ตั้งแต่การเตรียมวัสดุเพาะ การอัดถุงก้อนเชื้อเห็ด การนึ่งก้อนเชื้อเห็ด การหยอดหรือเย็บเชื้อ การเตรียมโรงเรือน การดูแลและเก็บผลผลิตการแปรรูปผลิตภัณฑ์ จากเห็ด และการตลาด ก้อนเชื้อเห็ดที่หมดสภาพแล้ว ยังสามารถนำไปทำเป็นปุ๋ยหมักใช้ปลูกพืชผักต่างๆ ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน และคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์

กิจกรรมการดำเนินการ

ใช้กระบวนการประชาคมหมู่บ้าน ปรัชชาหารือ ความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน ทำให้ทราบว่าประชาชนว่างงานหลังฤดูทำนาต้องการมีรายได้เสริม จึงลงมติรวมกลุ่มเพาะเห็ดในหมู่บ้าน

๑) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอกุดชุมให้การอบรมเรียนรู้การฝึกอบรมและศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ ในการเพาะเห็ดที่จังหวัดกาฬสินธุ์จำนวน ๓๐ คน และมีงบประมาณสนับสนุนกลุ่มผู้เพาะเห็ดเริ่มต้นจำนวน ๕,๐๐๐ บาท

๒) ลงมือทำ ร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

๓) แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ตามความถนัด ของแต่ละคนเช่น ขั้นตอนการบรรจุก้อนเห็ด ขั้นตอนนึ่งก้อนเชื้อเห็ด การจัดเรียงในโรงเห็ด การควบคุมปรับอุณหภูมิ การเก็บผลผลิต การจำหน่าย

๔) การสนับสนุน ส่งเสริมให้คนในชุมชน เกิดกระบวนการความรู้ การพัฒนากลุ่ม แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่มอย่างชัดเจน กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการทำงานแต่ละขั้นตอน ส่งเสริมการรวมกลุ่มกันผลิตเพื่อลดต้นทุนการผลิตด้านแรงงาน

๕) การสร้างขวัญกำลังใจแก่สมาชิกกลุ่มเมื่อมีการจำหน่ายเห็ด ที่ผลิตร่วมกันเมื่อเกิดผลกำไรมีการแบ่งปันให้กับสมาชิกและตอบแทนชุมชน

ทักษะหรือเทคนิคการทำการก่อนเห็ดหรือเชื้อเห็ด

๑) การนำเทคนิคการอัดก้อนเห็ดด้วยเครื่องจักรกลเพื่อลดขั้นตอนกระบวนการทำงานและให้ก้อนเห็ดที่ได้มีคุณภาพเดียวกัน ลดความเสี่ยงในการออกดอกของก้อนเห็ด

๒) การนำเห็ดนางฟ้า เข้าสู่การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ นำผลิตภัณฑ์เห็ดนางฟ้าสด ข้าวเกรียบเห็ดนางฟ้า แหนมเห็ดนางฟ้า ออกจำหน่ายสู่ตลาดเพื่อสร้างรายได้เสริมแก่สมาชิกและเป็นการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชุมชน

๓) มีการควบคุมโรคในกระบวนการบ่มเชื้อเห็ด และโรงเรือนเพาะเห็ดจะมีการทำความสะอาดคลุมด้วยฟ้ายางพลาสดักมิดชิดช่วยรักษาอุณหภูมิและแมลงที่นำพาเชื้อโรคมาสู่เห็ด

๔) พัฒนาระบบการผลิตของผลิตภัณฑ์ เป็นองค์ความรู้ ด้านเพาะเห็ดนางฟ้า กระบวนการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดนางฟ้า เช่น ข้าวเกรียบเห็ดนางฟ้า แหนมเห็ดนางฟ้า น้ำพริกเห็ดนางฟ้า และพัฒนาคนในชุมชนให้สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยจัดทำฐานการเรียนรู้เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับบุคคลภายในชุมชนและนอกชุมชนจากกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ลองผิดลองถูก เรียนรู้กันเองของคนในชุมชน เรียนรู้จากกลุ่มชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ ทำให้กระบวนการทำงานในการพัฒนาอาชีพเพื่อสร้างรายได้แก่คนในชุมชน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แม้บางช่วงเวลาที่คนในชุมชนมีภาระในการทำอาชีพหลัก คือการทำนา อาจจะมีการว่างเว้นกิจกรรมการเพาะเห็ด แต่เมื่อภาระหน้าที่อาชีพหลักดำเนินการเสร็จสิ้น คนในชุมชนก็จะมีการรวมกลุ่มและมีกิจกรรมร่วมกันแบบพึ่งพาอาศัยกันเหมือนเดิม และเป็นกระบวนการที่วนเวียนอยู่กับชุมชนนับตั้งแต่ที่ได้รับการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดตั้งแต่ปี ๒๕๕๗เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

การจัดการตลาด

บ้านโสกน้ำขามมีจุดเด่นด้านภูมิศาสตร์ที่ตั้งหมู่บ้านติดถนนทางหลวงแผ่นดินวาริราชเดชสาย อำเภอเมืองยโสธร - อำเภอเลิงนกทา ทำให้การจัดการตลาดเป็นไปได้ไม่ยากเพราะมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อถึงหมู่บ้านทำให้สร้างชื่อเสียงให้กับตำบลห้วยแก้งในเรื่องผลผลิตเห็ดที่มีคุณภาพดอกใหญ่ รสชาติดีหวานอร่อยกว่าที่อื่น มีการจัดทำแพ็คเกจและโลโก้ที่ได้รับสนับสนุนงบประมาณจาก อบต.ห้วยแก้ง

ผลการดำเนินงาน

๑.ด้านสังคม เป็นการสร้างความสามัคคีในชุมชน สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้นักเรียนในตำบลห้วยแก้งและคณะผู้มาศึกษาดูงานทั้งในและนอกตำบลห้วยแก้ง

๒.ด้านเศรษฐกิจ สร้างอาชีพเสริม สมาชิกมีรายได้หมุนเวียนในชุมชนการเพาะเห็ดสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนสมาชิกเฉลี่ย ๓๐,๐๐๐-๕๐,๐๐๐บาทต่อรอบการผลิตช่วยลดปัญหาความว่างงานในชุมชน และฝึกอาชีพได้จำนวน ๓๐ ครัวเรือน

๓.ด้านสิ่งแวดล้อม มีการนำหัวเชื้อเห็ดที่เพาะแล้วนำไปให้อาหารปลาตามบ่อน้ำและแหล่งน้ำชุมชน รวมทั้งสัตว์เลี้ยงทำให้ประหยัดลดต้นทุนค่าอาหารสัตว์

การขยายผลการดำเนินงาน

๑.การจำหน่ายภายในชุมชนและสถานที่ราชการ โดยยังคงกำหนดราคาต่ำกว่าท้องตลาดเล็กน้อยเพื่อเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในกลุ่มสมาชิกและชุมชน

๒.การพัฒนาศักยภาพสมาชิกกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากสถานที่ประสบผลสำเร็จและพัฒนา กลุ่มให้ทันต่อการเหตุการณ์และสถานการณ์

๓.พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ผู้สนใจสามารถนำกลับไปปลูกเพื่อเป็นอาหารและสร้างรายได้

ปัจจัยความสำเร็จ

สินค้าที่กลุ่มได้ดำเนินการจำหน่ายมีราคาประหยัดกว่าท้องตลาดเป็นอย่างมาก เพราะต้นทุนการผลิตค่อนข้างต่ำ สินค้าของกลุ่มสามารถปลูกได้ทุกที่ ดูแลไม่ยากได้ผลผลิตมากและยาวนาน ผู้สนใจสามารถต่อยอดเป็นอาชีพได้เป็นอย่างดี

กิจกรรมเด่น

การรวมกลุ่มที่เข้มแข็งและยั่งยืนมีทักษะ เทคนิคการผลิตเห็ดประเภท ต่างๆการเพาะเชื้อเห็ดเอง การควบคุมกำหนดราคาและการจัดหาของทางการตลาดเองสร้างแหล่งอาหารให้แก่ชุมชน

๔.ขั้นตอนการเรียนรู้/สื่อและอุปกรณ์

กิจกรรม	สิ่งที่เรียนรู้	อุปกรณ์
บรรยาย	๑.วิทยากรกล่าวต้อนรับบรรยายความเป็นมาของกลุ่มเพาะเห็ดจุดเริ่มต้นแนวความคิดการดำเนินงานของแหล่งเรียนรู้ ๒.บรรยาย กระบวนการดำเนินงาน และสินค้าที่โดดเด่น รวมถึงการบริหารงบประมาณของกลุ่ม	- ผลิตภัณฑ์สินค้าที่ได้จากการดำเนินงานของกลุ่ม - เอกสารเรียนรู้ และเยี่ยมชมสถานที่ - ภาพถ่ายกิจกรรมที่ร่วมกับชุมชน - เครื่องเสียง ไมโครโฟน ใช้สำหรับการบรรยาย
ฝึกปฏิบัติ/สาธิต	๓.สาธิตให้ผู้เข้าร่วมได้เห็นแนวทางการเพาะเห็ดแบบครบวงจร -ขั้นตอนการบรรจุก้อนเห็ด - ขั้นตอนนึ่งก้อนเชื้อเห็ด - การจัดเรียงในโรงเห็ด - การควบคุมปรับอุณหภูมิ	
เรียนรู้รูปธรรม	๑กระบวนการผลิตเห็ดแบบครบวงจร ๒.รูปแบบการจัดการตลาด	แฟ้มผลงาน /ป้ายประชาสัมพันธ์กิจกรรม/ แฟ้มตรวจเยี่ยม
สรุปผลการเรียนรู้	๖.สรุปการสนทนา รวบรวมหาแนวทางในการพัฒนาแหล่งร่วมกัน เพื่อที่คณะผู้มาเยือนจะได้ความรู้ อย่างเต็มที่ที่สามารถกลับไปพัฒนาแหล่งของตนเอง ๗.วิทยากร กล่าวปิด และกล่าวขอบคุณคณะผู้มาเรียนรู้	

ภาพประกอบแหล่งเรียนรู้ กลุ่มเพาะเห็ดบ้านโสกน้ำขาว